Eerste Kamer der Staten-Generaal

1

Vergaderjaar 2014–2015

25 268 Zelfstandige bestuursorganen

A BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 december 2014

Op 22 oktober 2014 heeft uw Kamer het rapport ontvangen van de door BoerCroon uitgevoerde evaluatie van Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut)[1]. In mijn brief bij dit rapport heb ik aangegeven dit najaar met een reactie te komen op dit rapport.

De evaluatie van het Zorginstituut is uitgevoerd op grond van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen waarin wettelijk is geregeld dat een zelfstandig bestuursorgaan elke vijf jaar wordt beoordeeld op doelmatigheid en doeltreffendheid. Deze evaluatie heeft betrekking op de periode 1 januari 2010 tot 1 april 2014 en start op het eindpunt van de vorige evaluatie van het Zorginstituut. De onderzoekers zijn gevraagd om een compacte evaluatie uit te voeren van het functioneren van het Zorginstituut, waarbij inzicht is gevraagd in de taakuitoefening, het bedrijfsmatige-organisatorisch functioneren en de relaties die het Zorginstituut met de omgeving onderhoudt.

Er is gekozen voor een compactere evaluatie dan vijf jaar geleden vanwege de transitie waarin het Zorginstituut op dit moment verkeert. De transitie heeft betrekking op de komst van de nieuwe taken op het gebied van kwaliteitsbevordering van zorg en zorgberoepen en opleidingen, maar ook de beoogde overheveling van de burgerregelingen[2] naar het CAK. Desalniettemin ligt er een rapport met bruikbare aanbevelingen waar het Zorginstituut en VWS op kunnen voortbouwen.

Ik geef in deze brief mijn reactie op de stand van zaken van de aanbevelingen die zijn gedaan in het jaar 2009 en op de vier belangrijkste aanbevelingen die de onderzoekers nu hebben gedaan (managementsamenvatting rapport). De overige aanbevelingen uit het rapport worden met een positief oordeel meegenomen in de structurele operationele

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 25 268, nr. 99
[2] Regelingen wanbetalers, onverzekerden, verdrachtsgerechtigden en gemoedsbezwaarden

kst-25268-A
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2014

overleggen tussen VWS en het Zorginstituut. Het gaat hier bijvoorbeeld om de aanbevelingen om het ketenoverleg rond Fondsbeheer te intensiveren en het meenemen van de maatschappelijke/politieke impact in uitvoeringstoetsen rond de risicoverevening.

Stand van zaken aanbevelingen evaluatie College voor Zorgverzekeringen jaar 2009

Conclusies en aanbevelingen onderzoekers

De onderzoekers concluderen dat het Zorginstituut -met inachtneming van haar veranderende takenpakket- een voldoende effectieve en efficiënte organisatie is en dat er sinds 2009 grote stappen zijn gezet in de verdere professionalisering van de organisatie. De onderzoekers geven aan dat de operationele relatie met VWS goed is. Ook de samenwerking met de «buitenwereld» is verbeterd sinds de vorige evaluatie. Een belangrijk aandachtspunt uit de vorige evaluatie was de uitvoering van de internationale verdragen voor verdragsgerechtigden. De onderzoekers concluderen dat het Zorginstituut op dit punt in control is. Ook op het punt van pakketbeheer zijn sinds de vorige evaluatie stappen gezet. Wel constateren de onderzoekers dat er ten aanzien van pakketbeheer en kwaliteitsbevordering nog werk ligt in de invulling van de strategische relatie tussen VWS en het Zorginstituut.

Reactie

Ik onderschrijf de conclusie van de onderzoekers dat het Zorginstituut sinds de vorige evaluatie in 2009 is gegroeid als professionele dienstverlener en als organisatie voldoende effectief en efficiënt is. Zeker gezien het veranderende takenpakket van het Zorginstituut is dit een mooie prestatie. Met de nieuwe taken van het Zorginstituut op het gebied van de bevordering van de kwaliteit van zorg en de vernieuwing van zorgberoepen en opleidingen ontwikkelt het Zorginstituut zich steeds meer als kennisinstituut in het zorgstelsel. Na de nodige administratieve en organisatorische voorbereidingen kan het Zorginstituut zijn taken op het terrein van de kwaliteitsbevordering verder uitbouwen.

De onderzoekers concluderen dat de burgerregelingen inmiddels redelijk goed worden uitgevoerd door het Zorginstituut. De regelingen onverzekerden, gemoedsbezwaren en vreemdelingen zonder verblijfsvergunning, worden goed beheerst door het Zorginstituut. Ook in de uitvoering van de wanbetalersregeling en de buitenlandregeling zijn grote verbeteringen vastgesteld. Zo is het aantal bezwaren bij de buitenlandregeling terug gegaan van circa 1800 in 2011 naar circa 300 in 2013. De onderzoekers constateren echter dat zich geen synergievoordelen met de overige taken van Zorginstituut Nederland voordoen. Deze conclusie ondersteunt het voornemen om de burgerregelingen over te hevelen naar het CAK. Omdat het CAK reeds voor meerdere regelingen gewend is aan een groot aantal contacten met individuele klanten, sluit de uitvoering van de burgerregelingen beter aan bij het CAK. Door de beoogde overheveling kan het Zorginstituut zich juist beter ontplooien als kennisinstituut voor de zorg.

In de evaluatie van 2009 zijn er aanbevelingen gedaan voor het verbeteren van de samenwerking met de «buitenwereld. De onderzoekers concluderen dat het Zorginstituut is gegroeid als samenwerkingspartner. Ik zie dit als een belangrijke conclusie, omdat de samenwerking met stakeholders en partners cruciaal is voor het succesvol uitvoeren van de nieuwe taken van het Zorginstituut. Ook vanuit VWS zijn de aanbevelingen uit de vorige evaluatie op dit punt ten harte genomen en is de operationele relatie met het Zorginstituut sterk verbeterd door te

investeren in structurele operationele overleggen en meer inhoudelijke kennis bij VWS over de taken die het Zorginstituut uitvoert. De onderzoekers concluderen echter wel dat de strategische relatie tussen het Zorginstituut en VWS beter kan.

Aanbeveling 1: de strategische relatie VWS – Zorginstituut

Conclusies en aanbevelingen onderzoekers

De onderzoekers concluderen dat er in de strategische overleggen tussen VWS en het Zorginstituut relatief veel aandacht is voor bedrijfsmatige en operationele zaken en minder tijd wordt genomen voor het doorspreken van strategische zaken. De onderzoekers doen de aanbeveling om periodiek een goed voorbereid strategisch overleg te voeren met een passende agenda.

Reactie

Hoewel de afgelopen jaren op bestuurlijk niveau wel strategisch overleg heeft plaatsgevonden met het Zorginstituut, erken ik dat het onvoldoende is gelukt om dit overleg structureel te borgen en de juiste inhoud te geven. De afgelopen jaren is de aandacht uitgegaan naar de operationele relatie als gevolg van de nieuwe taken bij het Zorginstituut. Nu het Zorginstituut gestart is met zijn nieuwe taken wil ik samen met het Zorginstituut bekijken hoe we op een meer gestructureerde wijze vorm kunnen geven aan een strategisch overleg.
Het doel van dat strategisch overleg is tweeërlei. Het eerste doel is, om gegeven ieders eigenstandige wettelijke taken en bevoegdheden, te komen tot een gedeeld toekomstbeeld. Het Zorginstituut kan, uitgaande van een gedeeld toekomstbeeld, de beleidsagenda van VWS en de strategische aandachtspunten van VWS voor het Zorginstituut, een eigen agenda en eigen acties ontwikkelen. Het tweede doel is om elkaar regelmatig te informeren over belangrijke voorgenomen acties en bereikte resultaten. Een voorbeeld hiervan is de vraag wat de afgesloten hoofdlijnenakkoorden, waarbij het Zorginstituut niet direct betrokken is, kunnen betekenen voor de agenda van het Zorginstituut. Ik wil de vormgeving van het strategisch overleg mede bezien in het licht van de aandachtspunten ten aanzien van de rolvastheid tussen het ministerie en haar zelfstandige bestuursorganen die in de rapporten over het functioneren van de NZa zijn benoemd.

Aanbeveling 2: communicatie en transparantie rol Zorginstituut

Conclusies en aanbevelingen onderzoekers

De onderzoekers geven aan dat een aantal partijen in het veld de invulling van de verschillende rollen door het Zorginstituut onduidelijk vindt en ter discussie stelt. Dat geldt in het bijzonder bij de afbakening tussen de taakvelden pakketbeheer en kwaliteitsbevordering. De onderzoekers bevelen aan om verder te werken aan transparantie, goede communicatie en verduidelijking richting het veld. Ook doen de onderzoekers de aanbeveling om de samenhang van deze twee taken goed te laten monitoren in de reeds aangekondigde evaluatie van het onderdeel kwaliteitsbevordering.

Reactie

De werkzaamheden rond pakketbeheer en het kwaliteitsbevordering zijn, zoals de onderzoekers dit noemen, twee kanten van dezelfde medaille. De vraag wat is kwalitatief goede zorg is (kwaliteitsbevordering) en de vraag

of de juiste dingen zijn verzekerd (pakketbeheer) zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Deze twee vraagstukken kunnen elkaar in de uitwerking, mits goed georganiseerd, versterken. Ik heb om deze reden er welbewust voor gekozen om deze twee taken in samenhang bij het Zorginstituut te positioneren. Binnen het Zorginstituut heb ik daarbij wel gekozen voor twee aparte adviescommissies voor «pakket» en «kwaliteit» (met twee eigen perspectieven) voor de Raad van Bestuur van het Zorginstituut. Deze scheiding waarborgt de balans die nodig is in de interactie tussen pakketbeheer en de bevordering van de kwaliteit van zorg.
Anders dan bij advies over pakketbeheer, ligt de verantwoordelijkheid voor het opstellen van kwaliteitsstandaarden bij het veld zelf. Het Zorginstituut regisseert en ondersteunt de veldpartijen waar nodig bij het nemen van deze verantwoordelijkheid. Het is op dit moment te vroeg om een oordeel te kunnen geven of deze opzet succesvol is. Ik heb uw Kamer tijdens de behandeling van het wetsvoorstel voor het kwaliteitsinstituut toegezegd om de uitkomsten van deze nieuwe taken drie jaar na de formele start van de nieuwe taak rond kwaliteitsbevordering te laten evalueren. Ik zal bij deze evaluatie expliciet aandacht geven aan de samenhang van de taken «pakketbeheer» en «kwaliteit» binnen het Zorginstituut. Dat neemt niet weg dat op het punt van goede communicatie over de verschillende rollen van het Zorginstituut nu verdere stappen gezet kunnen genomen. Zowel het Zorginstituut als ik onderschrijven dan ook de aanbevelingen op dit punt. Op dit moment wordt al een verduidelijking doorgevoerd in de communicatie over de taken van het Zorginstituut op deze terreinen. Het betreft hier verbeteringen van de inhoud van de communicatie naar het veld (in overleggen, publicaties, website, et cetera), alsmede de hoeveelheid van de communicatie.

Aanbeveling 3: strategische ICT-visie

Conclusies en aanbevelingen onderzoekers

De onderzoekers concluderen dat het Zorginstituut zijn ICT-beheer sinds de vorige evaluatie heeft geprofessionaliseerd, met name bij de uitvoering van de burgerregelingen, maar zeker ook bij de risicoverevening. Ook constateren zij dat de behoefte aan adequate ICT-ondersteuning binnen de sector zorg toeneemt. Daarbij merken zij echter op dat, vanwege de verschillende type rollen en taken van het Zorginstituut, de ICT-behoefte niet eenduidig en tamelijk complex is. De onderzoekers bevelen aan om op korte termijn een strategische ICT-visie en agenda te ontwikkelen.

Reactie

Het Zorginstituut is voor het doelmatig en doeltreffend kunnen uitvoeren van zijn taken in toenemende mate afhankelijk van ICT. Ik hecht dan ook veel waarde aan de conclusie van de onderzoekers dat het Zorginstituut de afgelopen jaren professioneler met ICT is omgegaan. Het Zorginstituut heeft, op mijn verzoek, inmiddels een meerjaren ICT-plan opgesteld. Dit plan zal in de komende jaren verder worden doorontwikkeld. Daarbij wordt rekening gehouden met de voorgenomen overheveling van de burgerregelingen naar het CAK per 1 januari 2016. Door de overheveling van taken naar het CAK zal de ICT-infrastructuur bij het Zorginstituut minder complex worden en daardoor ook beter beheersbaar zijn. Tegelijk vormen de verdere ontwikkeling van pakketbeheer en kwaliteitsbevordering, gekoppeld aan de verbetering van de onderbouwingen van de kostenontwikkelingen in het fondsbeheer, grote uitdagingen in de ICT.

Hoewel in het rapport niet wordt ingegaan op informatieveiligheid wil ik hier, gezien het belang hiervan, het volgende over zeggen. Recent is door

het Bureau Integrale Veiligheid (BIV) van VWS een quick scan uitgevoerd naar de informatiebeveiliging bij het Zorginstituut. Het beeld bij dit bureau is dat het Zorginstituut recent veel energie gestoken heeft in het goed functioneren van de ICT- en informatiebeveiliging. Er wordt komend jaar nog een aantal veiligheidsmaatregelen genomen. Ik verwacht dat de informatiebeveiliging inclusief de ICT-veiligheid bij het Zorginstituut daarmee in den brede op een voldoende niveau geborgd zal zijn.

Aanbeveling 4: verbeterpotentieel Zorginstituut als organisatie

Conclusies en aanbevelingen onderzoekers

De onderzoekers concluderen dat de afgelopen jaren het inzicht in de efficiency van de organisatie sterk is verbeterd, maar constateren tegelijk dat er nog veel verbeterpotentieel aanwezig is. De onderzoekers doen daarom een aantal aanbevelingen op het gebied van kritieke prestatie-indicatoren (KPI's), het verder uitdenken van het keten-denken, het dienstverband van personeel en het verder verbeteren van de ICT-ondersteuning.

Reactie

De aanbevelingen van de onderzoekers liggen in de eigen verantwoordelijkheid van het Zorginstituut rond de bedrijfsvoering. Ik heb daarom de Raad van Bestuur van het Zorginstituut gevraagd de aanbevelingen van de onderzoekers op te pakken.

Tot slot

Het Zorginstituut vervult een belangrijke rol in een zorgstelsel met veranderende politieke vraagstukken en opstapelende beleidsprioriteiten. Elke periode kent zo zijn eigen accent. De verantwoordelijkheid van het Zorginstituut voor het landelijk kwaliteitsbeleid volgt uit de groeiende aandacht voor gepaste zorg en gepast gebruik van zorg. Met de nieuwe taken op het gebied van de bevordering van de kwaliteit van zorg en de vernieuwing van zorgberoepen en opleidingen, is het Zorginstituut uitgegroeid tot een bij deze tijd passend bestuursorgaan.

Meer dan ooit is het Zorginstituut in zijn nieuwe rol aangewezen op zijn relatie met de «buitenwereld». De komende tijd zal het Zorginstituut daarom verder moeten investeren in goede communicatie met het veld. Ook de positieve ontwikkeling in de relatie tussen VWS en het Zorginstituut zal worden voortgezet. De aanbevelingen van de onderzoekers, zijn daarbij waardevolle handvatten. Ik heb er daarom vertrouwen dat de positieve ontwikkeling die het Zorginstituut heeft doorgemaakt wordt vastgehouden.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.I. Schippers